

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΒΕΒΙΑΣΜΕΝΗ ΛΥΣΗ

του Υποστρατήγου ε.α.
Παναγιώτη Λεονάρδου

Επικίνδυνα εξελίσσονται οι διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό με τον Ελληνισμό να μην έχει περιθώρια αντίδρασης, λόγω της οικονομικής κρίσης που έχει καταστήσει ευάλωτες σε πιέσεις την Ελλάδα και την Κύπρο. Στην παρούσα φάση ο δυναμισμός που απαιτείται για να αντιδράσουν στις παράλογες απαιτήσεις των "προστάτιδων δυνάμεων" και της Τουρκίας απορροφάται στην οικονομική κρίση, που οδηγεί, κυρίως την Ελλάδα, στα όρια της επιβίωσης.

Οι διαπραγματεύσεις μέχρι τώρα δεν έχουν οδηγήσει σε συμφωνία για τις κυριότερες πτυχές του Κυπριακού, παρά τις πρόσφατες επισκέψεις των υπ. Εξωτερικών Βρετανίας, Ρωσίας και ΗΠΑ στην Κύπρο. Δεν έχει ακόμα υπάρξει ούτε και η παραμικρή συμφωνία στα θέματα της απομάκρυνσης των εποίκων, της αποχώρησης των στρατευμάτων κατοχής, στην Ασφάλεια, στο εδαφικό, και στις εγγυήσεις. Ακόμη δεν έχουν αποσαφηνισθεί ορισμένες διατάξεις του κοινού ανακοινωθέντος της 11ης Φεβρουαρίου 2014, που αφορούν στη μία κυριαρχία, στη μία ιθαγένεια και σε ενιαία διεθνή προσωπικότητα. Τα περισσότερα από αυτά παραπέμπονται στο τέλος των διαπραγματεύσεων για να συζητηθούν σε μία πενταμερή διάσκεψη, όπως επιθυμεί η Τουρκία, που όμως οι πιέσεις θα κορυφωθούν, οπότε αλίμονο στους διαφωνούντες. Και επειδή η πορεία των διαπραγματεύσεων δεν συμβαδίζει με τις επιδιώξεις των Ελληνοκυπρίων (ε/κ), διαφωνούντες θα είναι οι ίδιοι, με αποτέλεσμα η απειλή αναβάθμισης του ψευδοκράτους και ο εκβιασμός για οριστική διχοτόμηση να επανέλθουν και πάλι.

Μία από τις πτυχές που δεν έχουν συζητηθεί εκτενώς, αλλά και δεν θα πρέπει να αφηθεί στο τέλος, είναι το κόστος της λύσης. Εάν σκεφτούμε το κόστος που κατέβαλε η Δυτ. Γερμανία για την αφομοίωση της Αν. Γερμανίας, τότε θα διαπιστώσουμε ότι αν δεν βρεθούν χορηγοί της λύσης, θα κληθούν πιθανότατα οι ε/κ να πληρώσουν το "μάρμαρο" καλούμενοι να νομιμοποιήσουν την τουρκική εισβολή χρηματοδοτώντας οι ίδιοι την επανένωση. Ο ειδικός διαμεσολαβητής του ΟΗΕ Έσπεν Μπαρθ Άιντα υποσχέθηκε ότι θα αναζητήσει "πηγές χρηματοδότησης". Πότε όμως θα το κάνει; Και γιατί δεν ανακοινώθηκε κάτι σχετικό κατά την επίσκεψη των υπουργών Εξωτερικών στην Κύπρο; Το 2004 η κυβέρνηση Τάσου Παπαδόπουλου υπολόγιζε το κόστος της λύσης του σχεδίου ANAN στα 13,3 δισ. δολάρια, ενώ οι Τουρκοκύπριοι (τ/κ) το μείωναν στα 3,8 δισ. και ο ΟΗΕ το περιοριζε στα 2,4 δισ. δολ. Όπως μπορούμε να αντιληφθούμε η ακρίβεια των υπολογισμών αμφισβητείται, διότι στο κόστος της λύσης θα πρέπει να συμπεριληφθούν εκ των προτέρων τα ποσά για τις υποδομές του νέου κράτους, την κάλυψη των αναγκών του τουρκοκυπριακού συνιστώμενου κρατιδίου, την εξισορρόπηση των δύο οικονομιών, την κάλυψη των αποζημιώσεων για την επίλυση του περιουσιακού ζητήματος κ.α. Όπως φαίνεται η συγκέντρωση του ποσού για την χρημα-

τοδότηση της λύσης είναι μία δύσκολη υπόθεση αν λάβουμε υπόψη μας ότι το 2004 είχαν συγκεντρωθεί από τους "δωρητές" μόνο 1 δισ. δολ. Πάντως η δέσμευση προκαταβολικά μεγάλου μέρους των αναμενόμενων εσόδων από φυσικό αέριο για την κάλυψη των εξόδων της λύσης είναι κάτι που πρέπει να απορρίψει η ε/κ πλευρά για να μην πληρώσει η ίδια το κόστος της τουρκικής εισβολής.

Είναι να απορρίψει κανείς με την αισιοδοξία του ειδικού μεσολαβητή του ΟΗΕ για την εξεύρεση λύσης, τη στιγμή που έχουν διαπιστωθεί σημαντικές αποκλίσεις σε βασικές πτυχές του Κυπριακού. Στη διακυβέρνηση οι τ/κ επιθυμούν εκ περιτροπής προεδρία και εκλογή προέδρου με σταθμισμένη ψήφο, κάτι που απορρίπτει η ελληνοκυπριακή πλευρά διότι θα είχαμε ενίοτε τ/κ πρόεδρο την στιγμή που πλειοψηφία στη νήσο είναι οι ε/κ. Στη νομοθετική εξουσία οι επιδιωκόμενες ρυθμίσεις δημιουργούν την προοπτική μιας ακυβέρνητης "κυπριακής ομοσπονδίας". Κάθε συνιστών κράτος θα έχει τοπικό κοινοβούλιο, ενώ στην ομοσπονδία θα υπάρχουν η βουλή και η γερουσία. Στην γερουσία, όπου δεν θα υπάρχει πλειοψηφία διότι η αναλογία θα είναι 50-50, οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με ξεχωριστές πλειοψηφίες. Στη βουλή, που η αναλογία θα είναι 75-25, οι αποφάσεις για μη σημαντικές νομοθεσίες θα λαμβάνονται με πλειοψηφία, ενώ για τις κρίσιμες θα απαιτείται ξεχωριστή πλειοψηφία ε/κ και τ/κ βουλευτών. Π.χ., για τον προϋπολογισμό που είναι κρίσιμο θέμα οι ε/κ ζητούν απλή πλειοψηφία ενώ οι τ/κ ξεχωριστές πλειοψηφίες. Αν αυτά ισχύσουν είναι δυνατόν να κυβερνηθεί το νέο κράτος; Ουσιαστικά καταργείται το δικαίωμα της πλειοψηφίας στην κυβέρνηση.

Στο σημαντικό θέμα του περιουσιακού πέραν των δικαιωμάτων του ιδιοκτήτη παρουσιάζονται τώρα και τα δικαιώματα του χρήστη τα οποία ευνοούν τους τ/κ. Το παράδοξο εδώ θα είναι είτε να παραπεμφθούν οι ε/κ να εισπράξουν τις αποζημιώσεις, όσοι θα τις δικαιούνται με τα κριτήρια που θα καθορισθούν, από το ίδιο τους το κράτος, είτε να θεωρηθούν ότι θα βαρύνουν το κόστος της λύσης, την στιγμή που θα έπρεπε να κληθεί η Τουρκία να τις καταβάλει ως χώρα που διατηρεί στρατεύματα κατοχής.

Η λύση του κυπριακού προβλήματος θα πρέπει να πραγματοποιηθεί όταν ο ελληνισμός θα είναι ισχυρός για να διεκδικήσει τα δίκαια του κυπριακού λαού. Απέναντί μας έχουμε μία περιφερειακή δύναμη η οποία αν και έχει αποτύχει στα περισσότερα μέτωπα της εξωτερικής της πολιτικής (Μέση Ανατολή, Κουρδικό, σχέσεις με Ρωσία, Ισραήλ και Αίγυπτο), εν τούτοις διατηρεί στην περιοχή μας ισχυρές πιθανότητες επιτυχίας των στόχων της. Η Τουρκία, είτε λόγω γεωπολιτικής ισχύος, είτε λόγω συμψηφισμού των απωλειών της στα ΝΑ σύνορά της, είτε εκβιάζοντας με το προσφυγικό, επιδιώκει συνδιαχείριση στο Αιγαίο και ουσιαστικό έλεγχο του νέου κράτους στην Κύπρο. Και θα την διευκολύνουμε αν δεν σταματήσουμε να είμαστε εμείς οι επισπεύδοντες της λύσης. Σε αυτή τη φάση οι ξένοι παράγοντες ΗΠΑ, Βρετανία και ΕΕ, στηρίζουν την Άγκυρα· ο καθένας για τους δικούς του λόγους. Οι ΗΠΑ τη στηρίζουν για τα θέματα ενέργειας (διέλευση αγωγών κτλ) και για την αντιπαλότητά τους με τη Ρωσία ενώ η ΕΕ επειδή συμπλέει με τις ΗΠΑ χωρίς να έχει δική της εξωτερική πολιτική. Επομένως θεωρείται σκόπιμη η διπλωματική επιβράδυνση της λύσης.